

Grästorps kommun

Granskning av intern kontroll och
årsredovisning 2025

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Shape the future
with confidence

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	5
2.1. Bakgrund	5
2.2. Syfte och avgränsning	5
2.3. Genomförande	6
3. Granskningsresultat	8
3.1. Förvaltningsberättelse	8
3.1.1. Översikt över verksamhetens utveckling	8
3.1.2. Den kommunala koncernen	8
3.1.3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
3.1.4. Händelser av väsentlig betydelse	9
3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	10
3.1.6. Mål ur det finansiella perspektivet med betydelse för god ekonomisk hushållning	10
3.1.7. Uppställning av balanskravet	10
3.1.8. Väsentliga personalförhållanden	11
3.1.9. Förväntad utveckling	11
3.1.10. Sammanfattande bedömning förvaltningsberättelse	11
3.2. Annan information	11
3.3. Granskning av intern kontroll	11
3.3.1. Granskningsansats	12
3.3.2. Bokslutsprocessen	12
3.3.2.1. Gjorda iakttagelser	13
3.3.3. IT-process	13
3.3.3.1. Gjorda iakttagelser	13
3.3.4. Löneprocessen inklusive pensioner	14
3.3.4.1. Gjorda iakttagelser	14
3.3.5. Inköps- och utbetalningsprocessen	14
3.3.5.1. Gjorda iakttagelser	14
3.3.6. Intäktsprocessen	15
3.3.6.1. Gjorda iakttagelser	15
3.3.7. Anläggningsprocessen	15
3.3.7.1. Gjorda iakttagelser	15
3.3.8. Kontoanalys av förtroendekänsliga konton och verifikationsgranskning	16
3.4. Räkenskaper	16
3.4.1. Årets resultatutfall	16
3.4.2. Resultaträkning och balansräkning	16
3.4.2.1. Resultaträkning	16
3.4.2.1.1. Analys av data från ekonomisystemet	17
3.4.2.2. Balansräkning	17
3.4.2.2.1. Materiella anläggningstillgångar	18
3.4.2.2.2. Finansiell leasing	18
3.4.2.2.3. Avsättningar	18
3.4.3. Kassaflödesanalys	19

3.4.4.	Sammanställda räkenskaper	19
3.4.5.	Noter	19
3.4.6.	Drift- och investeringsredovisning	19
3.5.	Övrig granskning.....	21
3.5.1.	Rutiner för hantering av närstående relationer och närståendetransaktioner	21

1. Sammanfattning

EY har genom upphandling med Grästorps Kommun fått i uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer att utföra räkenskapsrevision i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. EY har granskat årsredovisningen för 2025.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Vår sammanfattande bedömning är:

- ▶ Att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.
- ▶ Att förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.
- ▶ Att det inte finns något att rapportera gällande om annan information i årsredovisningen än den lagstadgade informationen, i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter
- ▶ En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR
- ▶ Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR
- ▶ Drift- och Investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.
- ▶ Att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet i allt väsentligt har ställts upp i enlighet med LKBR och att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper samt att målen ur det finansiella perspektivet i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal i allt väsentligt är korrekt beräknade.

I årsredovisningen redovisas ett resultat på knappt 1 mnkr och ett eget kapital om 245 mnkr för kommunen. Motsvarande siffror för koncernen är -1 mnkr och 250 mnkr. Årets resultat, 1 mnkr är 5,2 mnkr lägre än budget, 15,9 mnkr högre än föregående år och innebär att kommunen efterlever balanskravet.

Väsentliga iakttagelser som gjorts under granskningen är:

- ▶ I årsredovisningen har kommunen inte beaktat alla de lokalhyresavtal som kan vara finansiella leasingavtal i redovisningen. Kommunen bedömer att det finns ett mindre antal avtal som bör redovisas som finansiella. Kommunen upplyser om avsteget från rekommendationer i redovisningsprinciper i årsredovisningen och upplyser även om vilka leasingavtal som borde klassificeras som finansiella i tilläggsupplysningar. Vi noterar således att kommunen kan ha leasingavtal vilka kan betraktas som finansiella leasingavtal i enlighet med RKR R5.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi:

- ▶ Vi rekommenderar att kommunen fullt ut utifrån dokumenterad bedömning av väsentliga leasingavtal redovisar aktuella leasingavtal som finansiella för att följa gällande rekommendation RKR R5. Dialog bör föras med de motparter som är aktuella såsom exempelvis bolag i kommunkoncernen för att gemensamt hantera klassificeringar och redovisningsmässiga konsekvenser för båda parter.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) regleras externredovisningen för kommuner och regioner. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Revisionsobjekt är Kommun som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.2. Syfte och avgränsning

De förtroendevalda revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12 kap. 2 §) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet, vilket sker inom ramen för revisionsberättelsen.

EY har genom upphandling med Grästorps kommun fått i uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer att utföra räkenskapsrevision i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. EY har granskat årsredovisningen för 2025.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna information återfinns på sidorna 4-5. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information. Det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter.

Granskningen avgränsas i enlighet med ovan syfte. Granskningen omfattar granskning av årsredovisning i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Granskningen omfattar inte om kommunen efterlever balanskravet och om resultaten i årsredovisning rörande god ekonomisk hushållning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat då det inte ingår i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Granskning av balanskravet och om resultaten i årsredovisning rörande god ekonomisk hushållning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat rapporteras i separat rapport.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter upprättade i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)?
- ▶ Ger årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- ▶ Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar?
- ▶ Finns det något att rapportera från granskning av annan information i årsredovisningen?
- ▶ Har en förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR?
- ▶ Har sammanställda räkenskaper upprättats i enlighet med LKBR?
- ▶ Har Drift- och Investeringsredovisning upprättats i enlighet med LKBR?
- ▶ Att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet i allt väsentligt har ställts upp i enlighet med LKBR och att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper samt att målen ur det finansiella perspektivet i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal i allt väsentligt är korrekt beräknade.

2.3. Genomförande

Granskningen omfattar:

- ▶ Förvaltningsberättelsen
- ▶ Resultaträkning
- ▶ Balansräkning
- ▶ Kassaflödesanalys
- ▶ Sammanställd redovisning
- ▶ Drift- och investeringsredovisning
- ▶ Noter
- ▶ Information utöver den lagstadgade informationen, som kommunen på eget initiativ valt att lämna i årsredovisningen på sidorna 4-5.

Granskningen har utförts enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat de ekonomiska beslut som denne fattar med grund i de finansiella rapporterna. Bedömning av

frågor som är väsentliga för användare av de finansiella rapporterna bygger på ett beaktande av vad som är gemensamma behov av finansiell information hos en användare som grupp. Den möjliga effekten av felaktigheter för vissa enskilda användare, vars behov kan variera stort, beaktas inte. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har påbörjats innan årsredovisningen slutligt fastställts. Iakttagelser som gjorts under granskningen har löpande kommunicerats och helt/delvis beaktats av kommunens redovisningsansvarige. Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhöles den 12 mars 2026.

3. Granskningsresultat

3.1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska enligt LKBR och RKR R15 Förvaltningsberättelse ha följande underrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Om inte annat anges i R15 ska under varje huvudrubrik upplysningar lämnas om så väl kommunen som juridisk person och som koncern.

Bedömning: Vi bedömer att förvaltningsberättelsens disposition ligger i linje med LKBR och RKR R15.

3.1.1. *Översikt över verksamhetens utveckling*

Utvecklingen ska redovisas genom att aktuellt år jämförs med tidigare år och väsentliga förändringar kommenteras. Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som längre trender. Lämpligtvis sker redovisningen i tabellform.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av verksamhetens utveckling i allt väsentligt är presenterade i enlighet med LKBR och RKR R 15.

3.1.2. *Den kommunala koncernen*

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översiktlig beskrivning av de enheter som ingår i den kommunala koncernen. Upplysningar ska också lämnas om privata utförare om de är av väsentlig betydelse. Beskrivningen kan ske med stöd av ett eller flera organisationsscheman/tablåer.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av den kommunala koncernen i allt väsentligt är presenterade i enlighet med LKBR och RKR R 15.

3.1.3. ställning

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat eller ekonomiska ställning.

Övrigt krav på innehåll i detta avsnitt är:

- Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Upplysningar ska särskilt lämnas för finansiella risker och hur de hanterats.
- Upplysningar om de totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen och kommunen samt en uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel enligt normerat schema.
- Beskrivning av hur reglering av pensionsförpliktelserna ska finansieras
- Översiktlig uppföljning av hur fullmäktiges riktlinjer för medelsförvaltningen tillämpats
- Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kan också redovisas i avsnittet

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen i avsnittet i allt väsentligt följer LKBR och RKR R 15. Vi kan dock konstatera att avsnittet kan kompletteras med tydligare beskrivningar över:

- ▶ Upplysning av pensionsförpliktelser samt uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel.
- ▶ Beskrivning av hur reglering av pensionsförpliktelserna ska finansieras
- ▶ Översiktlig uppföljning av hur fullmäktiges riktlinjer för medelsförvaltningen tillämpats

Koncernen omfattas inte av avsnittet.

3.1.4.

Händelser av väsentlig betydelse

Upplysning ska lämnas om hur händelser av väsentlig betydelse påverkar de finansiella rapporterna. Upplysningen kan exempelvis innehålla beskrivningar utifrån nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader, och årets resultat. Exempel på händelser kan vara:

- Köp, försäljning, etablering och nedläggning av verksamhet
- Omstruktureringar
- Ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- Större investeringar
- Betydande rättstvister

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av händelser av väsentlig betydelse i allt väsentligt följer LKBR och RKR R 15.

3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll för den kommunala koncernen och kommunen. Avsnittet kan beskriva:

- Ansvarsstruktur - styrenheter
- Centrala styrdokument
- Mål, budget och ramar
- Planering, uppföljning och uppsikt
- Intern kontroll

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten i allt väsentligt är presenterad i enlighet med LKBR och RKR R 15.

3.1.6. Mål ur det finansiella perspektivet med betydelse för god ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av ekonomisk ställning samt avstämning av ekonomi och verksamhet utifrån mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning. *Standard för kommunal räkenskapsrevision* anger att Sakkunnigt biträdes granskning omfattar mål ur det finansiella perspektivet med betydelse för god ekonomisk hushållning genom kontroll av att de redovisade uppgifterna är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal är korrekt beräknade.

Bedömning: Vi bedömer att presentationen av mål ur det finansiella perspektivet i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal i allt väsentligt är korrekt beräknade.

3.1.7. Uppställning av balanskravet

Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema. *Standard för kommunal räkenskapsrevision* anger att granskningen av balanskravsresultatet utgörs av kontroll av att uppställningen av balanskravsresultatet har skett i enlighet med LKBR 11 kap. 10-11§§ samt RKR R 15, att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper.

Bedömning: Vi bedömer att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet i allt väsentligt har ställts upp i enlighet med LKBR och att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper.

3.3.1. *Granskningsansats*

Granskningen har begränsats till att endast omfatta väsentliga områden och aspekter för revisionen och är således ej av sådan omfattning att den täcker in alla eventuella svagheter i kommunens rutiner och interna kontroll

Vår granskning och bedömning av den interna kontrollen omfattar:

- ▶ Bokslutsprocessen
- ▶ IT-process
- ▶ Löneprocessen, inklusive redovisning av pensioner
- ▶ Anläggningsrutinen
- ▶ Exploateringsprocessen
- ▶ Inköp och bankutbetalningar
- ▶ Intäktsprocessen
- ▶ Process för att redovisa moms och skatter och avgifter

Ovanstående granskning innebär i de flesta fall att vi följer hela transaktionsflödet från det att en intäkt, kostnad eller investering genereras/initieras till dess att registrering sker i förssystem och slutligen blir reglerad/bokförd.

Övrig granskning som utförs är:

- ▶ Analys av huruvida kommunens redovisningsprinciper beaktas vad gäller gränsdragning mellan investering och drift
- ▶ Analys av aktiveringar och avskrivningar på anläggningstillgångar
- ▶ Kontroll av avstämningar på väsentliga konton som kundfordringar, leverantörsskulder, likvida medel etc.
- ▶ Granskning av momsredovisning

- ▶ Eventuell förekomst av väsentliga närståendetransaktioner. De parter som är aktuella i sammanhanget "närstående" i förhållande till kommunen är bolag, stiftelser, kommunstyrelsens medlemmar, kommunledningen (ledande tjänstepersoner). I förekommande fall inhämtas kommunens process för att identifiera närståenderelationer och närståendetransaktioner. För ovan juridiska och fysiska personer kontrolleras innehav av bolag/roller i externa bolag och eventuella transaktioner gentemot kommunen.

3.3.2. *Bokslutsprocessen*

Bokslutsprocessen är central utifrån att det sker en mängd avstämningar, reserveringar och bedömningar som kan påverka bokslutet. Den risk för fel, i redovisningen, som föreligger i bokslutsarbetet innebär att bokslutsprocessen alltid bedöms som väsentlig. Vi har gått igenom rutiner för bokslutsarbetet rörande ansvar, avstämningar, periodiseringar med mera.

3.3.2.1 Gjorda iakttagelser

Kommunen använder Raindance som ekonomisystem. Inför boksluten upprättas detaljerad tidsplan och anvisningar över bokslutsarbetet.

Under året har dokumentation av bokslutsprocessen för kommunen färdigställts med ansvarsfördelning osv.

Vi noterar att det föreligger manuella bokföringsorders utan underliggande bestyrkande underlag. Vidare noteras att det i attestinstruktionen saknas rutin på att manuella bokföringsordrar skall attesteras av annan än upprättaren. Det framgår dock i Bokslutsprocessen att manuella bokföringsorders ska skickas för attest av annan än upprättaren.

Rekommendation

Vi rekommenderar kommunen att slutföra arbetet med att ta fram fullständiga processbeskrivningar avseende för kommunen väsentliga processer för att förenkla och säkerställa en korrekt hantering och redovisning.

Vidare rekommenderas likt tidigare år att se över om det går att införa digital attest för bokföringsorder och därigenom tillse att attest sker av annan person än den som upprättar bokföringsordern så att ansvarsfördelning enligt kommunens bokslutsprocess efterlevs.

Vi rekommenderar kommunen att se över riktlinjer för ekonomi/finanspolicy för att tillse dess fortsatta relevans.

Kommunens kommentarer: Attestreglementet är under uppdatering och kommentarer enligt ovan kommer att beaktas i detta.

3.3.3. IT-process

IT-miljö, IT-styrning och IT-infrastruktur som stödjer de för den finansiella rapporterings väsentliga IT-system är central i bedömningen av kommunens redovisning och den interna kontrollen av dessa system.

Krav på systemdokumentation och behandlingshistorik regleras i Lagen om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för Kommunal Redovisning R1 där det anges att systemdokumentation ska innehålla; kontoplan, beskrivning av hur konton används och hur de sammanställs när årsbokslut och årsredovisning upprättas, om detta inte framgår av kontoplanen, samlingsplan och arkivplan. Systemdokumentationen ska i förekommande fall även innehålla beskrivning av verifieringskedjor, behandlingsregler och informationsflöden.

3.3.3.1 Gjorda iakttagelser

Kommunen använder Raindance som affärssystem. Utöver lönesystemet finns ett antal försystem enligt förteckning integrationer. Utöver lönesystemet finns ett antal försystem. Kommunen använder Göliska IT som IT-avdelning tillika systemadministratörer för Raindance och i kommunen finns även lokala systemadministratörer av Raindance. Uppdateringar hanteras av systemleverantören i samarbete med Göliska IT.

Vi har tagit del av viss systemdokumentation avseende Raindance vilken omfattar integrationer, tabellverk mm. Det finns ingen gemensam systemdokumentation i V6-

kommunerna. Det pågår enligt uppgift ett projekt för att ta fram en mall att utgå ifrån vilken kommer behöva anpassas till respektive kommuns olika försystem och processer.

Rekommendation

Vi rekommenderar att med stöd av systemleverantören och Göliska IT se över och säkerställa att systemdokumentationen för kommunen är komplett och hålls uppdaterad.

3.3.4. Löneprocessen inklusive pensioner

Personalrelaterade kostnader utgör den enskilt största kostnaden för kommunen. Vi har gått igenom kommunens löneprocess och de kontroller som tillämpas i processen.

3.3.4.1 Gjorda iakttagelser

Lönehantering ombesörjs av lönecenter i Lidköping. Enheten använder en hel del checklistor till stöd för hantering. Systemet, Personec har också en hel del inbyggda kontroller. Rimlighetsbedömning av löner genomförs på totalnivå av i samband med månatlig budgetuppföljning.

Vi noterar att förändringar av grunddata alltid ska ha ett attesterat underlag, dock finns ingen uppföljning av förändrade grunddata på regelbunden basis. Vid upplägg och ändringar av fasta uppgifter (som t ex vid en nyanställning, när en person slutar eller erhåller förändrad lön) inte kontrolleras av någon annan än den som registrerat dessa förändringar i lönesystemet. Registrerade förändringar loggas och skulle kunna följas upp mot logglista för att kunna se vilka personer som varit inne i systemet och registrerat en förändring. Någon rutin för uppföljning eller stickprovsgranskning av registrerade ändringar enligt logglistan finns inte.

Rekommendation

Vi rekommenderar att registrerade uppgifter ska kontrolleras av någon annan än den som registrerar dem. I en framtida skriftlig lönerutin, bör det framgå att uppföljning ska ske mot logglista över förändring av fasta uppgifter. Rekommenderas att genomföra regelbundna stickprovsgranskning av registrerade ändringar av grunddata i lönesystemet.

3.3.5. Inköps- och utbetalningsprocessen

Vi har gått igenom kommunens inköpsprocess och de kontroller som tillämpas i processen.

3.3.5.1 Gjorda iakttagelser

Kommunen har en gemensam upphandlingsorganisation med fem andra kommuner i västra Skaraborg, organisationen har sin bas i Lidköping. Vi ser positivt på samarbetet men betonar vikten på att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan kommun och vad som ska hanteras i upphandlingsorganisationen. Kommunen har inköps- och upphandlingspolicy med tillhörande riktlinjer.

Attestordningen är utformad på ett sådant sätt att transaktioner med högre risk (exempelvis transaktioner med högre belopp) eskaleras högre upp i organisationen.

Behörigheter bankkonton och utbetalningar kräver två personer i förening.

För utbetalningar av bidrag krävs godkännande av chef och därefter utbetalning två i förening enligt ovan.

3.3.6. Intäktsprocessen

Vi har gått igenom de intäktsflöden kommunen har som är av väsentliga omfattning utöver skatteintäkter och generella statsbidrag samt de kontroller som tillämpas i processen av hanteringen av dessa intäktsflöden.

De väsentliga intäktsflöden som identifierats är; Taxor och avgifter, hyror och arrenden, Bidrag och kostnadsersättningar från staten samt försäljning av verksamhet.

Granskning av ett urval av intäkter har gjorts för respektive flöde att verifiera rutinen, fakturor, genomgång av kravrutin, etc.

3.3.6.1 Gjorda iakttagelser

Fakturering hanteras av ekonomiavdelningen. Verksamheterna bereder genom att skapa underlagen i verksamhetssystemen som genererar en debiteringsfil som läses in i ERP. Ekonomiavdelningen ombesörjer kravhantering med hjälp av Visma med påminnelser, inkassohantering samt vidarebefordran till KFM.

Processen bedöms fungera tillfredsställande.

3.3.7. Anläggningsprocessen

Det är av central betydelse att rutiner avseende hantering av anläggningstillgångar fungerar tillfredsställande och finns dokumenterande med tanke på hur stor del av balansomslutningen dessa utgör. Vi har tillsammans med ansvarig personal gått igenom rutiner för anläggningstillgångar, särskilt med avseende på genomförda investeringar. Vi har utfört granskning enligt särskilt granskningsprogram innehållande väsentliga kontroller för anläggningsregistret.

3.3.7.1 Gjorda iakttagelser

Kommunen har i dokumentet Riktlinjer för ekonomi ett specifikt avsnitt för Investeringspolicyn där rutiner och beloppsgränser m.m. finns kring investeringar i kommunen. Riktlinjerna är som anges ovan fastställda 2020-11-23, under 2025 har processbeskrivning avseende investeringar tagits fram.

Vi noterar att kommunen inte genomför någon analys av anläggningsregistret med avseende på nyttjandeperiod, fysisk inventering och eventuellt nedskrivningsbehov. Mindre avstämningar kan ske under året.

Rekommendation

Vi rekommenderar att kommunen löpande bör analysera och dokumentera genomgång av sina anläggningar i syfte att exempelvis upptäcka eventuellt nedskrivningsbehov. Vi rekommenderar att kommunen i samband med del- och årsbokslut skickar ut utdrag ur anläggningsregistret till ansvariga chefer som går igenom listorna och intygar att de är korrekta med avseende på eventuellt nedskrivningsbehov och inventering. Vi rekommenderar kommunen att utföra stickprovsvisa kontroller för att tillse att verksamheten har bedömt eventuellt nedskrivningsbehov, inventering, nyttjandeperiod etc.

3.3.8. Kontoanalys av förtroendekänsliga konton och verifikationsgranskning

Granskning av väsentliga intäkt- och kostnadskonton samt förtroendekänsliga poster har utförts genom att stickprovsvis granska ett antal fakturor med avseende på rörelsegiltighet, F-skattsedel, momsregistreringsnummer, attester, ramavtal etc. Likaså har vi granskat ett antal kostnader för representation, utbildning och liknande kostnader med avseende på att syfte, deltagarförteckning, program etc. framgår av underlaget.

Vi poängterar vikten av att ha fullständiga underlag till dessa affärshändelser i form av beskrivning av syfte, deltagarförteckning, schema/program i förekommande fall.

3.4. Räkenskaper

3.4.1. Årets resultatutfall

Årets resultat 1 mnkr vilket är 5,2 mnkr lägre än budget på 6,2 mkr. Resultatet är inte påverkat av jämförelsestörande poster.

3.4.2. Resultaträkning och balansräkning

Vi har utfört en övergripande analys av utgående balanser i resultat- och balansräkningen i årsbokslutet. Vi har jämfört årets utfall med budget och/eller föregående år. I de fall väsentliga avvikelser mot budget och/eller föregående år har noterats har vi följt upp avvikelserna med kommunens redovisningsansvarige.

3.4.2.1 Resultaträkning

Kommunen redovisar ett resultat för år 2025 om 1 mnkr, vilket är 5,2 mnkr lägre än budget 2025. Skillnaden förklaras framförallt av nämndernas samlade resultat uppvisar underskott (-6,7 mnkr). Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning visar litet underskott (-0,1 mnkr), pensionskostnader (-3,4 mnkr), finansiell reserv (2,2 mnkr) och finansiella poster (2,6 mnkr).

Verksamhetens intäkter har jämfört med föregående år minskat med 6,2 mnkr vilket främst beror på lägre bidrag och kostnadsersättningar från staten -3,6 mnkr och övriga bidrag -2,5

mnr. Dessa minskningar möts av ökning inom försäljning av verksamhet och konsulttjänster 2,1 mnr.

Verksamhetens kostnader har ökat med 1,3 mnr jämfört med föregående år där personalkostnader utgör den största kostnadsposten. Personalkostnader har dock minskat med -0,3 mnr jämfört med föregående år. Pensionskostnader minskat med -3,2 mnr. I övrigt har verksamhetens kostnader ökat med sammantaget 4,9 mnr varav köp av verksamhet 7,3 mnr, lokal och markhyror samt övriga fastighetskostnader 3,6 mnr, möts dock av minskning inom övriga verksamhetskostnader ca 3 mnr.

I årsredovisningen återges en analys avseende utfall mot budget under avsnittet "Driftredovisning".

Resultaträkningen har granskats utifrån vår planerade riskbedömning. Vi har gått igenom väsentliga rutiner för redovisningen, stickprovsvis granskat verifikationer, stämt av skatteintäkter, jämfört utfall mot föregående år och budget. Vi har vidare utfört analyser av data från ekonomisystemet och lönesystemet.

3.4.2.1.1 Analys av data från ekonomisystemet

Vi har utfört analyser på väsentliga intäktsflöden för att identifiera transaktioner som avviker från standardflöde. Vi har stickprovsvis granskat avvikande transaktioner samt följt upp intäkter mot avtal/beslut eller liknande. Vi har inget väsentligt att rapportera från utförd granskning.

Vidare har vi kartlagt väsentliga kostnadsflöden i syfte att identifiera transaktioner som avviker från standardflöde. Vi har stickprovsvis granskat avvikande transaktioner samt följt upp att kostnaden är rörelsegill, att underlaget är komplett och korrekt attesterat i enlighet med gällande attestordning samt stickprovsvis följt upp mot ramavtal/direktupphandling. Vi har inget väsentligt att rapportera utifrån utförd granskning.

Bedömning: Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både intäkter och kostnader är det vår bedömning att kommunens resultaträkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner eller fel i väsentlig omfattning.

3.4.2.2 Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån vår planerade riskbedömning. Granskningen har skett med utgångspunkt i följsamhet till Lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har respektive balanspost stickprovsvis jämförts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och jämförelse med underlag från sidoordnade system har granskning genomförts av att poster värderats och periodiserats i enlighet med god redovisningssed.

3.4.2.2.1 Materiella anläggningstillgångar

Årets aktiveringar

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R4 Materiella anläggningstillgångar ska komponentavskrivning tillämpas. Komponentavskrivning innebär att betydande komponenter i en anläggningstillgång ska redovisas var för sig för att förbrukning och nyttjandeperiod ska kunna beaktas och bedömas för enskilda komponenter. Kommunen lämnar i årsredovisningen upplysning om tillämpade avskrivningstider.

Under året har investeringar gjorts om 112,4 mnkr. Årets aktiveringar är fördelat på byggnader och mark, pågående anläggningar, maskiner och inventarier samt VA. Investeringarna är lägre än de budgeterade 304 mnkr.

De största investeringarna under året avser Brännebacka mitten (etapp 1) 23,3 mnkr, Vänersborgsledning 28,3 mnkr, GC-väg Flakeberg 23,5 mnkr.

Vi har stickprovsvis granskat aktiveringar under året utan att notera några väsentliga fel.

3.4.2.2.2 Finansiell leasing

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5 avser Leasing och ska tillämpas vid redovisning av leasingavtal. Ett leasingavtal klassificeras antingen som ett finansiellt eller ett operationellt leasingavtal. Vid bedömning om ett avtal är finansiellt eller operationellt måste det avgöras huruvida de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med att äga en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren eller inte.

I årsredovisningen har kommunen inte beaktat alla de lokalhyresavtal som kan vara finansiella leasingavtal i redovisningen. Kommunen bedömer att det finns ett mindre antal avtal som eventuellt bör redovisas som finansiella. Berörda avtal upplyses om i årsredovisningens tilläggsupplysningar.

Rekommendation

Vi rekommenderar att kommunen fullt ut utifrån dokumenterad bedömning av väsentliga leasingavtal redovisar aktuella leasingavtal som finansiella för att följa gällande rekommendation RKR R5. Dialog bör föras med de motparter som är aktuella såsom exempelvis bolag i kommunkoncernen för att gemensamt hantera klassificeringar och redovisningsmässiga konsekvenser för båda parter.

3.4.2.2.3 Avsättningar

Pensioner

Pensionsskulden ska enligt den kommunala redovisningslagen redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att endast pensioner intjänade från 1998 ska skuld-föras. Tidigare intjänade pensioner ska tas upp som ansvarsförbindelse och inte skuldredovisas i balansräkningen.

Kommunen redovisar 15,2 mnkr som skuld i balansräkningen och pensioner intjänade före 1998 om 122,9 mnkr som ansvarsförbindelse. Redovisningen baseras på Skandias pensionskuldsberäkning.

Bedömning: Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både tillgångar och skulder är det vår bedömning att kommunens balansräkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner, eller fel i väsentlig omfattning.

3.4.3. Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några noteringar.

3.4.4. Sammanställda räkenskaper

Grästorps kommun upprättar en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för företag där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat upprättad koncernredovisning, innehållande samtliga bolag. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Analys och bedömning:

Vid konsolidering mellan kommunen och dess bolag har anpassningar i allt väsentligt gjorts till LKBR samt RKR´s rekommendationer.

Bedömning: Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR.

3.4.5. Noter

Vi har granskat de notupplysningar som lämnas med fokus på att fullständiga upplysningar lämnas, att notupplysningarna hänger samman med ovanstående räkningar och att dessa i allt väsentligt avspeglar de underliggande räkenskaperna.

Bedömning: Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar i noter.

3.4.6. Drift- och investeringsredovisning

Vi har granskat drift- och investeringsredovisningarna och dess följsamhet till LKBR och RKR R 14 Drift- och investeringsredovisning. Vi har vidare utfört de moment som anges i Standard för kommunalräkenskapsrevision gällande drift- och investeringsredovisning. Det innebär att vi för driftredovisningen:

- Kontrollerat att driftredovisningen upprättats och presenterats enligt kriterierna i LKBR och RKR R 14 Drift och Investeringsredovisning,
- kontrollsummerat att räkningarna på totalnivå överensstämmer med externredovisningen,
- granskat att redovisade budgetposter överensstämmer med den av fullmäktige senast fastställda budgeten och utgiftsbeslut samt att i de fall beslut om anslagsförändring tagits under året, att uppgift lämnats om till vilka belopp och vid vilka tidpunkter budgetposterna justerats,
- kontrollerat att redovisade belopp överensstämmer med extern- och internredovisningen,
- kontrollerat att driftredovisningen, med eller utan justering, summeras i resultaträkningens poster Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader samt att justeringsbeloppen är korrekt härledda,
- kontrollerat att upplysningar om driftbudgetens uppbyggnad samt de för driftredovisningarna mest väsentliga principerna för ekonomistyrning samt internredovisning lämnas i not eller annat dokument som noten hänvisar till.

För investeringsredovisningen innebär det att vi har:

- kontrollerat att investeringsredovisningen upprättas och presenteras enligt kriterierna i LKBR och RKR R14 Drift- och Investeringsredovisning, bland annat att utfallen på ett överskådligt sätt kan stämmas av mot fullmäktiges beslut och andra för investeringsverksamheten relevanta fullmäktigebeslut,
- kontrollerat att även de under året genomförda investeringar som finansierats via finansiell leasing eller som erhållits genom gåva inkluderas,
- kontrollerat att även de kommunala koncernföretagens investeringar som fullmäktige tagit ställning till omfattas,
- kontrollerat att investeringsredovisningen i övrigt upprättas i enlighet med kommunens ekonomistyrningsregler,
- kontrollerat att redovisade budgetposter överensstämmer med den av fullmäktige senast fastställda budgeten samt att i de fall beslut om anslagsförändring tagits under året, att uppgift lämnats om till vilka belopp och vid vilka tidpunkter budgetposterna justerats,
- kontrollerat att redovisade belopp överensstämmer med redovisningen
- kontrollerat att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar kan stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter,
- kontrollerat att investeringsredovisningen, med eller utan justering, summeras i kassaflödesrapportens poster investering i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar samt att justeringsbeloppen är korrekt härledda ur redovisningen,
- kontrollerat att upplysningar om investeringsbudgetens uppbyggnad samt de för investeringsredovisningarna mest väsentliga principerna för ekonomistyrning lämnas i not eller annat dokument som noten hänvisar till,
- kontrollerat att de i de fall principerna för investeringsredovisningen avviker från externredovisningsprinciperna att detta dokumenteras och avvikelserna anges.

Bedömning: Vår bedömning är att drift- och investeringsredovisningarna i allt väsentligt har upprättats enligt LKBR och RKR R 14 Drift- och investeringsredovisning.

3.5. Övrig granskning

3.5.1. *Rutiner för hantering av närstående relationer och närståendetransaktioner*

Vi har översiktligt granskat processen för närstående relationer och närståendetransaktioner genom intervjuer med nyckelpersoner. Standard för kommunal räkenskapsrevision anger att styrelse eller personer i ledningen anses vara kommunstyrelsen (ordinarie samt ersättare) och kommunledningen (ledande tjänstepersoner). Vi har följt upp om kommunen har en närståendeförteckning samt rutiner för eventuella transaktioner med närstående parter. Vidare har vi granskat hos Bolagsverket registrerade engagemang för kommunstyrelsen samt ledande tjänstepersoner såsom kommundirektör, ekonomichef, HR-chef och förvaltningschefer. I det fall engagemang identifieras i kommunens leverantörsregister har vi inhämtat lista över transaktioner med bolaget och stickprovvis granskat genomförda transaktioner.

Kommunen har en informell rutin i samband med upphandlingar att kontrollera om det finns kopplingar till närstående personer.

Bedömning

Vid granskningen av närståendetransaktioner har uppföljning skett av ovan personers engagemang i juridiska personer och därefter kontrollerats i leverantörsregister eventuella transaktioner. De transaktioner som identifierats har granskats översiktligt med avseende på rörelsetillhörighet och affärsmässighet. Inga avvikelser noterade i samband med denna granskning.

Uddevalla den 17 april 2026

Ernst & Young AB

Anna de Blanche
Ansvarigt sakkunnigt biträde
Räkenskapsrevision